

Zeggenschap van leden kan bijna-faillissementen als van Philadelphia voorkomen **‘Coöperatie ideale vorm voor bestuur zorg’**

Van onze verslaggever
Gijs Herderschee

UTRECHT De coöperatie kan het alternatief worden voor stichtingen als eigenaar van zorginstellingen. Volgens ouders van kinderen met een verstandelijke handicap en de Rabobank is de coöperatie voor de gehandicaptenzorg de ideale bestuursvorm. Doordat ouders en cliënten meer zeggenschap krijgen, kunnen bijna-faillissementen zoals van gehandicapteninstelling Philadelphia, worden voorkomen.

Dit propageren ouders van kinderen met een verstandelijke handicap en de Rabobank. De Rabo is een coöperatie zonder winstdoelstelling. Alle instellingen in de zorg zijn nu stichtingen, omdat zij geen winst mogen maken. De coöperatie is een goed alternatief voor de zorgstichting, vinden Rabo en KansPlus, het belangennetwerk verstandelijk gehandicapten.

Bij een coöperatie hebben de leden de zeggenschap. Aan de ledenraad zijn de raad van toezicht en raad van bestuur verantwoording schuldig. 'Dat heeft een disciplinerende invloed', zegt een Rabo-bestuurder.

De bijna-faillissementen van het IJsselmeerziekenhuis in Lelystad en van de landelijk werkende gehandicapteninstelling Philadelphia illustreren dat de stichting niet de ideale bestuursvorm is.

'De stichting is de meest gesloten bestuursvorm denkbaar', vindt een directeur van een gehandicapteninstelling. De directie legt verantwoording af aan de raad van toezicht, klanten hebben geen zeggenschap. 'Natuurlijk zijn er cliëntenraden. Maar je

hebt pas echt een probleem als het wrikt met de raad van toezicht', zegt de bestuurder. Bij Philadelphia kozen de bestuurders een koers die desastreus uitpakte, terwijl de cliënten en hun ouders het nakijken hadden.

Bestuurders van instellingen en ouders hebben ook moeite met de groeiende kaste van toezichthouders. Die hebben van toezichthouden hun beroep gemaakt, maar hebben geen band met de instelling. Een toezichthouder kan jaarlijks tot tienduizend euro verdienen voor, als het rustig blijft, zo'n zes vergaderingen.

Dat wrikt ook omdat zorginstellingen ooit zijn opgericht door betrokken burgers. Philadelphia ontstond in de jaren vijftig als initiatief van protestantse ouders die hun kinderen op eigentijdse wijze wilden onderbrengen. Maar door generatiewisselingen, de toenemende professionalisering en overheidsfinanciering werd de instelling een zelfsturend organisme in handen van bestuurders.

Ouders willen ook meer zeggenschap over de zorg voor hun verstandelijk gehandicapte kind. KansPlus wijst erop dat er al 175 'ouderinitiatieven' zijn. Dat zijn kleinschalige projecten waar ouders huisvesting en zorg voor hun kinderen regelen met persoonsgebonden budgetten uit de zorgwet AWBZ.

Coöperaties zijn in veel varianten denkbaar. Zo kunnen leden grote financiële belangen hebben bij de coöperatie of juist niet. Onderzoeker Theo Schraven vindt dat het financiële belang van ouders bij een zorginstelling niet groot hoeft te zijn. Hij noemt het voorbeeld van een school die een aula ging bouwen. De school wilde extra budget, boven het bedrag dat de overheid verschaftte. De ouders

is toen gevraagd borg te staan voor een bedrag, van 50 tot 2500 euro. 'Op basis van die borg heeft de bank het geld geleend. Dat heeft de school binnen een paar jaar terugbetaald. Het heeft de ouders niets gekost. Zo kan dat ook in de zorg', zegt Schraven.

Niet voor elke zorginstelling vinden Rabo en KansPlus de coöperatie een goed alternatief. Maar juist wel voor de instellingen voor verstandelijk gehandicapten. Die wonen jarenlang in dezelfde instelling. Dat is anders dan bij een ziekenhuis waar een patiënt een paar dagen klant is. Daar zouden andere partijen in de ledenraad, die wel een langdurige band met het ziekenhuis hebben, een dominante positie kunnen innemen. Daarom wijst de NMa de coöperatie als rechtsvorm voor ziekenhuizen af.

KansPlus gaat, met steun van het ministerie van Volksgezondheid en de Rabo, plannen voor de coöperatie verder uitwerken.

De stichting is de meest gesloten bestuursvorm denkbaar

